

Kultuurhoes Wehe-den Hoorn

Wenkend
perspectief
voor dorp,
regio en
provincie

Augustus 2024

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Over de opdracht voor de evaluatie	5
De vraag aan Up to Us	6
Wat wordt er onder een Kultuurhoes verstaan?	7
Over de pilot Kultuurhoes - het verloop	8
Manier van kijken door Up to Us in drie perspectieven	9
Onze bronnen	10
Activiteiten in de pilotfase	11
Evaluatie van de RUG	11
Pilot Kultuurhoes in context	12
Onze gesprekspartners	13
In gesprek met...	14
Stichting Roemte	14
Cultuurcentrum Hogeland	16
Cultuurcoaches	17
Gebruikers: organisatoren, docenten & deelnemers	19
Dorpsbelangen Wehe-den Hoorn	20
Beheer en coördinatie	22
Wethouder en ambtenaren gemeente Het Hogeland	23
Adviezen en aanbevelingen Up to Us	25
Kultuurhoes in de praktijk	25
Kultuurhoes in de toekomst	26
Kansen voor een provinciaal netwerk Kultuurhoezen	27
Financiële aspecten	27
Technische en ruimtelijke aspecten	28
Samenvattend advies	29
Aanmoediging en Call for Action	29
Lijst met bijlagen	30
Samenvatting Rapport RUG – evaluatie eerste fase	31
Vragenlijst/ gesprekskader	33
Lijst begrippen en afkortingen	35

In opdracht van:

Peter Barthel Initiatiefnemer
Kultuurhoes, tevens voorzitter van
het bestuur van het CCH (Cultuur-
centrum Hogeland)

Auteurs

Christine van der Vorm
Jellie Tiemersma

Uitgevoerd door:

Up To Us
Paradijsvogelstraat 10
9713 BV, Groningen

Vormgeving

Objektiv

Voorwoord

Up to Us mocht de afgelopen 2 maanden de eindevaluatie doen van het Kultuurhoes (KH) in Wehe-den Hoorn (WdH). We richtten ons vooral op de periode waarin het Kultuurhoes ook daadwerkelijk open was en functioneerde als fysieke ontmoetingsplek voor kunst, cultuur en veel meer. Maar we keken ook hoe dit Kultuurhoes de aanloop kan zijn naar een netwerk van Kultuurhoezen in Groningen.

We hebben mooie gesprekken gevoerd met een grote groep betrokkenen: organisatoren en deelnemers van diverse activiteiten, het Cultuurcentrum Hogeland, cultuurcoaches, de beheerder, ambassadeurs van het Kultuurhoes, de verenging voor dorpsbelangen maar we spraken ook met Roemte, de wethouder en de ambtenaren van de gemeente.

Iedereen wilde graag met ons delen wat het Kultuurhoes voor hem of haar heeft betekend en nog kan betekenen. Als plek in Wehe-den Hoorn en in de gemeente Het Hogeland maar ook als toetssteen voor een netwerk van Kultuurhoezen. Veel dank aan

het adres van de gesprekspartners voor hun openheid en bevologenheid om bij te dragen aan de leefbaarheid van de gemeente.

In dit rapport delen we onze bevindingen en doen we aanbevelingen voor het vervolg in Wehe-den Hoorn en voor het netwerk.

Samengevat: 'Pak de ruimte om in Wehe-den Hoorn samen en gericht een volgende stap te zetten. Breng focus aan in de plannen voor het netwerk van Kultuurhoezen, maak de keuze: ga voor de ontwikkeling van maatschappelijk vastgoed of kies voor cultuur en ontmoeting'.

Wij weten zeker dat het Kultuurhoes in Wehe-den Hoorn door samen aan de slag te gaan een bruisende ontmoetingsplek kan worden voor het dorp en verder.

Over de opdracht voor de evaluatie

Uit de brief van de provincie
Groningen d.d. 29 oktober 2021:

‘Met belangstelling hebben wij uw subsidieaanvraag gelezen voor het project ‘pilot Het Hogeland’. Met dit project behoudt én benut u een leegstaand gebouw en stimuleert u kunst- en cultuurparticipatie, vrijetijdsbesteding en leven lang leren.

Toegekend budget:

€150.000,-

Evalueer de pilot
Kultuurhoes met een
focus op:

Onze opdrachtgever:

Peter Barthel,
initiatiefnemer en
voorzitter bestuur
CCH

- **Praktijk Kultuurhoes (KH) Weheden Hoorn vanaf oktober 2023**
- **Potentie van de pilot voor een netwerk Kultuurhoezen Provincie Groningen**

De vraag aan Up to Us

Betreft pilotproject met als doelen 1) een Kultuurhoes en 2) een evaluatierapport met aanbevelingen voor het netwerk van Kultuurhoezen. Elementen van de evaluatie zijn:

- **Proces** (van verkenning t/m realisatie en evaluatie: hoe kom je tot een Kultuurhoes met aantrekkelijk aanbod, veel belangstelling en enthousiaste bezoekers/participanten)
- **Ruimte** (aan welke technische, ruimtelijke eisen moet een Kultuurhoes voldoen)
- **Participatie/stakeholders/inbedding** (welke actoren zijn op welke manier van belang)
- **Financieel** (hoe financieer je een Kultuurhoes en hoe is het gezond te exploiteren)
- **Inhoudelijk** (hoe kom je tot een gedroomd aanbod)
- **Organisatie** (hoe ziet de optimale organisatie van een Kultuurhoes eruit)

Wat wordt er onder een Kultuurhoes verstaan? Wat is het?

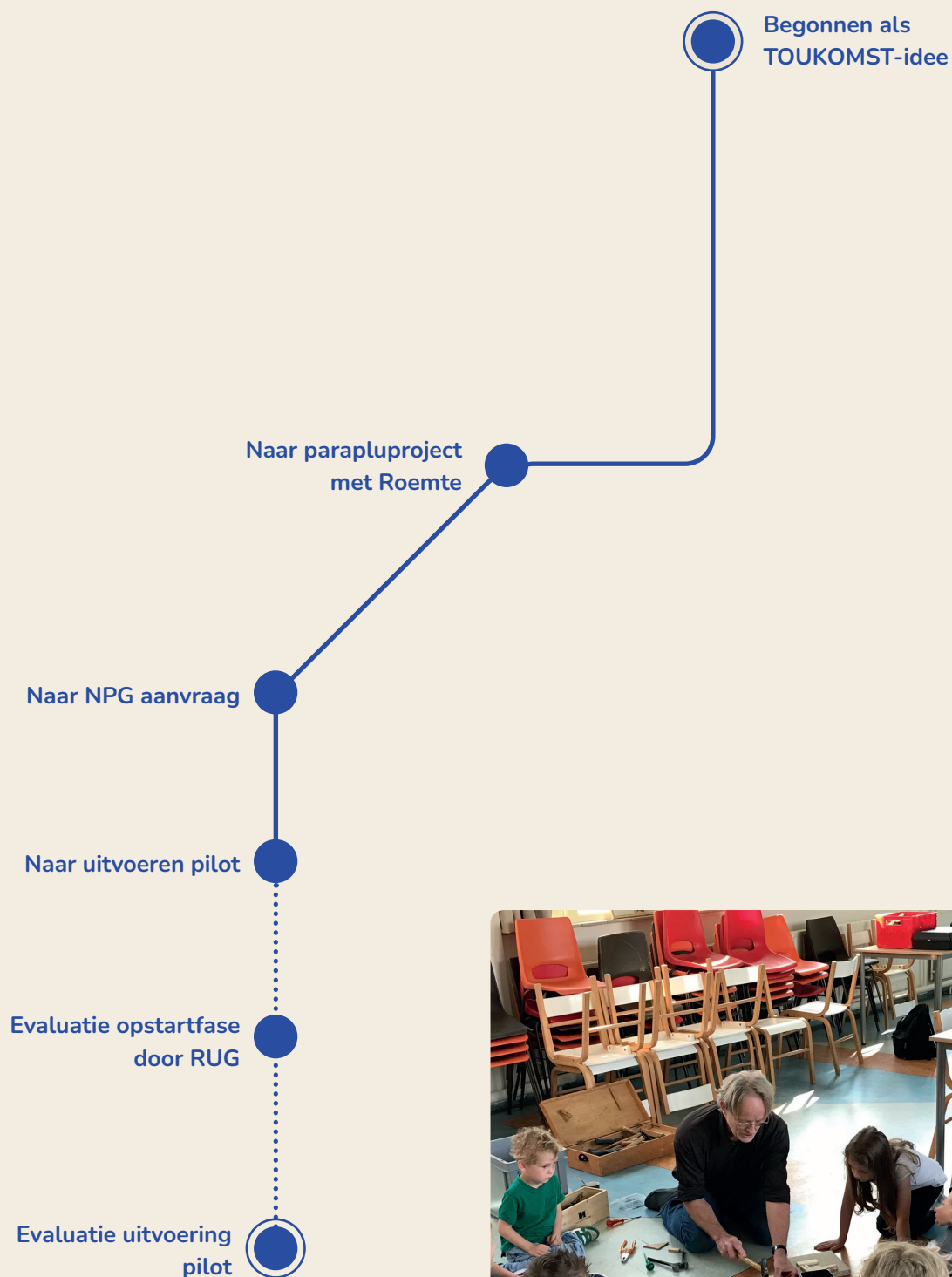
Aanbieder van
kunst en cultuur
en levenslang
leren

Plek voor
maatschappelijke
cohesie

Lokale
ontmoetingsplek

Over de pilot Kultuurhoes – het verloop

Manier van kijken door Up to Us in drie perspectieven:

1

9 maanden
Kultuurhoes in de
praktijk in Wehe-den
Hoorn

2

Kultuurhoes in de
context van de
gemeente Hogeland
en provincie
Groningen

3

Zicht op een
provinciaal netwerk
Kultuurhoezen

Onze bronnen

Deskresearch:

Evaluatie RUG
over fase van
voorbereiden
en opstarten
(bijlage 1)

Aanvraag

Activiteiten
overzicht CCH

Externe
communicatie
uitingen

Gespreksver-
slagen van
gesprekken met
Roemte

Gemeentelijke
documenten

Evaluatierapport opstartfase door de RUG: ‘Opstart pilot Markante Kultuurhoezen – Leegstand of Kultuurhoes!

Door de Rijksuniversiteit Groningen is de opstartfase van het KH in het voormalige gebouw van Het Hogeland College in de eerste helft van 2022 in beeld gebracht. Deze rapportage heeft algemene en specifieke aandachtspunten voor het concept Kultuurhoes in Wehe-den Hoorn met daarbij aanbevelingen voor de uitvoering beschreven. De samenvatting van deze rapportage is te vinden in bijlage 1.

Activiteiten in de pilotfase

Een overzicht van de activiteiten die in de pilotfase plaatsvonden in het Kultuurhoes.

Muziek
(lessen en
samen muziek
maken)

Theater
maken en
spelen

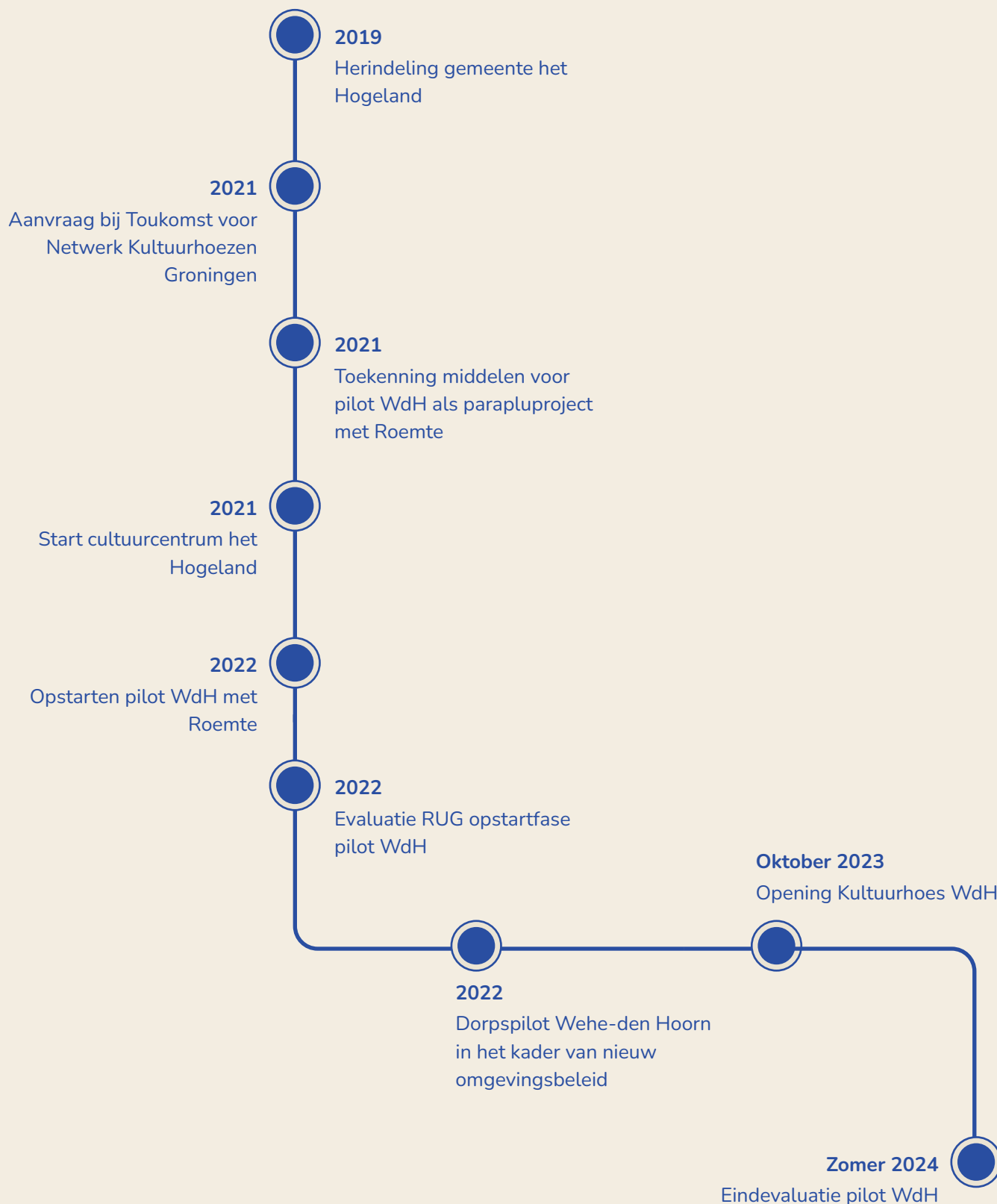
Beeldende
kunsten zoals
schilderlessen

Activiteiten die
de gemeenschap
faciliteren
(vergaderingen,
etc.)

Ontmoeting:
samenkomen en
verbinding

Samen koken
en eten

Pilot Kultuurhoes in context

Onze gesprekspartners

Stichting
Roemte

Cultuurcentrum
Hogeland –
directie en
medewerkers

Cultuurcoaches

Gebruikers:
organisatoren,
docenten,
deelnemers en
ambassadeurs

Dorpsbelangen

Beheer en
coördinatie

Wethouder en
ambtenaren

Opbouw bevindingen
uit de gesprekken:

1.

De mensen zeggen
dat...

2.

En dit zegt ons
dat / geeft ons de
volgende inzichten

3.

Uitwerken adviezen
en aanbevelingen in 3
onderdelen:

- Pilot Kultuurhoes WdH
in de praktijk
- Kultuurhoes WdH in de
Toekomst
- Netwerk Kultuurhoezen
in de provincie
Groningen

Stichting Roemte

Roemte zegt dat:

- Kultuurhoes in 2021 in het paraplu-project Roemte is ondergebracht door NPG
- aanloop vanuit Toukomst project en de start van de samenwerking tussen Roemte en initiatief Groningse Kultuurhoezen rommelig en traag verliep
- het feit dat WdH dorpspilot was voor de omgevingsvisie gemeente in de startfase van de pilot de KH-pilot parten speelde. Heeft tot veel onrust geleid
- het traject vanuit Roemte ook veel aandacht heeft gevraagd
- het pas later voor initiatiefnemers KH duidelijk werd dat er naast middelen voor pilot KH in WdH geen andere (toekomstige) middelen zijn gereserveerd
- pilot KH WdH samen met Roemte is opgezet. Om concept KH te verkennen en om potentie en vorm van netwerk KH in de provincie te verkennen en concretiseren

Maak het verschil met aanbod en programmering, dicht bij de mensen waar je voor bestaat. En speel geen projectontwikkelaar als je dat niet bent.

Roemte vindt dat er waardevolle inzichten zijn opgedaan. Op basis daarvan geeft zij de volgende adviezen richting toekomstige doorontwikkeling Kultuurhoezen:

- stop geld, energie en aandacht in je primaire taak en talent: programmering van Kunst en Cultuur dicht bij de mensen in de regio, niet in gebouwen
- laat daarmee dubbele doelstelling richting toekomst los
- wees helder over rollen en verantwoordelijkheden op alle niveaus (lokaal, regionaal en richting samenwerkende partners in het dorp, de gemeente en de provincie: in alle cirkels van betrokkenen
- zorg voor meer continuïteit in team: afgelopen jaar te veel wisselingen in vertegenwoordiging vanuit dorp en gemeente geweest

Lees verder op de volgende pagina

Binnen het Toukomst programma zijn 3 projecten aan elkaar verbonden met als doel elkaar te versterken, Dit zijn Stichting Roemte, de pilot Kultuurhoes en Nieuwe Zaaiplaatsen. In de praktijk van Wehe-den Hoorn betekende dit praktisch dat Roemte als partner is opgetreden namens het CCH om de afspraken over de huisvesting met de gemeente Het Hogeland te maken. Dit partnerschap is voor de duur van de pilotfase ingevuld en met het eindigen van de pilot is deze samenwerking ten einde. Als er een vervolg komt in Wehe-den Hoorn of op een andere plek zullen hier nieuwe afspraken gemaakt moeten worden tussen de organisatie die dat oppakt en de gemeente.

Dit zegt ons dat:

- de ontstaansgeschiedenis en samenwerking vanuit pilot KH, Roemte en programmabureau lange aanlooptijd heeft gehad waardoor er te weinig aandacht naar daadwerkelijke inhoud pilot kon gaan
- de pilot veel zaken heeft verhelderd en succesvol genoemd kan worden
- aanbevelingen over lokale situatie in WdH en doorontwikkeling netwerk gedaan kunnen worden
- samenwerking tussen CCH, gemeente Het Hogeland en Roemte is doorontwikkeld.
- de verbeterpunten vanuit de pilot helder zijn maar er nog verschillen in visie bestaan over potentie Kultuurhoezen: wel of niet kiezen voor dubbele doelstelling?

Cultuurcentrum Hogeland

Cultuurcentrum Hogeland (CCH) zegt dat:

- er in 10 maanden een breed palet activiteiten heeft plaatsgevonden in KH WdH
- 10 maanden voor deze pilot te kort is, doorontwikkeling van een plek als deze vraagt meer tijd
- de pilot in WdH een mooie kans geweest is en veel inzichtelijk heeft gemaakt
- er al veel is geïnvesteerd in communicatie en zichtbaarheid maar dat de ideale mix nog niet is gevonden. Ook dat kost tijd en het opbouwen van netwerken
- het belangrijk is om goede afspraken te maken over wie waarover gaat. Op de vloer maar ook bestuurlijk
- doorontwikkeling ook los van het project KH kan plaatsvinden: de lokale gemeenschap, de gemeente en stichting CCH kunnen hier samen invulling aan geven
- intensievere samenwerking in deze regio kan veel partijen nieuwe impulsen geven
- verbreding en doorontwikkeling van kunst en cultuur en sociaal maatschappelijke opgaves dichtbij degenen om wie het gaat kansrijk zijn
- het moeten betalen van huur voor het (te) grote pand betekende een forse financiële tegenvaller die niet begroot was. Dit ging ten koste van het bouwen aan de exploitatie.
- partnerschap met de gemeente werd gemist
- het betrekken van vrijwilligers en lokale organisaties veel aandacht en tijd vraagt, dit is al wel opgepakt met inzet van cultuurcoaches en afspraken met de lokale gemeenschap. Deze ontwikkeling is nog in opstartfase maar biedt kansen voor de toekomst
- het palet aan activiteiten kan en moet breder worden. Dus ook zakelijke verhuur toelaten als bijdrage aan een gezond zakelijke exploitatie
- er al veel is geïnvesteerd in communicatie en zichtbaarheid maar dat de ideale mix nog niet is gevonden. Ook dat kost tijd en het opbouwen van netwerken
- alle gebruikers aangeven erop vooruit te zijn gegaan qua locatie en faciliteiten, iedereen op zijn eigen manier
- er nergens in de buurt zo'n mooie plek met zoveel fysieke ruimte en ruimte voor eigen inbreng
- er op de schaal van de gemeente als geheel een overzicht moet komen van welke plekken waarvoor benut kunnen worden en kies op basis daarvan voor het meerjarig doorontwikkelen van de meest kansrijke locaties.
- er veel aandacht is geweest voor eigenaarschap van gebruikers en deelnemers. Pas als daar voldoende sprake van is, kun je een plek als deze continuïteit bieden

Dit zegt ons dat:

- deze pilot de dingen concreet en expliciet maakt
- de visie op de rol van CCH ten opzichte van een plek strijdig lijkt te zijn met de discussie over een rol als hoofdhuurder in een mogelijk vervolgtraject in WdH
- helderheid over rollen en positionering KH intern bij CCH nodig is op alle niveaus. (bestuurlijk, strategisch, tactisch en operationeel)
- betekenisvolle verbindingen met (beleids-) opgaves rond participatie, sociaal domein, taalhuizen en bibliotheken, etc. nog onvoldoende aan bod zijn geweest maar door pilot evident zijn geworden
- vele personele wisselingen en het ontbreken van een afgewogen programmatische aanpak op inhoud, aansturing, uitvoering en doorontwikkeling toch een voor het CCH zinvolle pilot mogelijk heeft gemaakt die hen ook helpt bij de eigen strategische doorontwikkeling van het CCH als geheel
- als er in WdH of elders in de gemeente opvolging wordt gegeven aan de pilot, de belangrijkste voorwaarden en aandachtspunten scherp in beeld zijn

Doorontwikkeling in Wehe-den Hoorn biedt kansen als we het samen doen!

In gesprek met...

Cultuurcoaches

Cultuurcoaches zeggen dat:

- 10 maanden te kort is om structurele continuïteit van een KH te borgen. Door de einddatum van 1 juli hebben diverse partijen geen keuze kunnen maken voor het KH
- er sprake is geweest van een lange aanloop geweest maar nu is wel het momentum
- het frustrerend is dat er nu na de gedane investeringen nog geen zicht op een vervolg is
- het advies is om nog een jaar door te gaan maar wel aan de hand van gerichte keuzes en afspraken vooraf
- de potentie van deze plek met een breed aanbod aan activiteiten enorm goed merkbaar en voelbaar is. Iedereen leert enorm van deze opzet in WdH
- potentiële samenwerkingspartners als Vakland en het onderwijs ook aangeven meer kansen voor doorontwikkeling te zien van plekken als deze
- het contact met het dorp intensiever kan en moet. Sluit meer aan bij andere verenigingen, initiatieven en organisaties zoals Dorpsbelangen. Er is meer mogelijk nu iedereen elkaar beter kent
- zij adviseren om te werken met concrete opdrachten, mandaten, voorwaarden en minimale, maar heldere kaders
- communicatie over het KH en haar activiteiten beter vindbaar moet zijn. Informatie is nu meer 'verstopt' op de site van CCH en daardoor ook slecht toegankelijk

- zij adviseren om te investeren in een onderscheidende profilering om aan te geven dat het KH echt onderscheidend en aanvullend is ten opzichte van het reguliere aanbod van CCH. Hierdoor wordt het KH beter vindbaar en uitnodigender voor partners en bezoekers/deelnemers. Dit biedt ook de ruimte om de mogelijkheden van een breed aanbod te laten zien wat leidt tot een groter bereik
- besteed tijd en aandacht aan het maken van een inhoudelijk uitvoeringsplan vooraf
- werk vervolgens met (tijdige) activiteitenoverzichten en deel die activiteiten via mond-op-mondreclame en het warme netwerk
- zet meer lokale ambassadeurs uit de gemeenschap in
- de potentie van de pilot in WdH is enorm. Deze voldoet aan alle voorwaarden samen door te ontwikkelen met de lokale gemeenschap met als doel het verder vergroten van de leefbaarheid
- een gezonde zakelijke exploitatie mogelijk moet zijn
- het meer en beter aansluiten bij gemeentelijke cultuurvisie een enorme kans is
- het meer en beter aansluiten bij de gemeentelijke dorpsvisies in afstemming met dorpencoördinatoren idem dito

Iedereen doet zijn best op zijn eigen manier, maar er is ook veel langs elkaar heen gewerkt. Met gericht samenwerken is er echt meer mogelijk

Dit zegt ons dat:

- de plek in WdH een duidelijke (latente) behoefte vervult
- de plek toegankelijk en laagdrempelig is
- de pilot een lange aanloop heeft gehad en vraagt om een vervolg
- de lokale wens is om zeker nog een jaar door te gaan
- met de kennis en inzichten van afgelopen jaar er een gericht uitvoeringsprogramma op de inhoud kan worden uitgewerkt
- cultuurcoaches de ambitie tonen om te leren van mooie voorbeelden elders in de regio en in het land en deze te vertalen naar WdH
- (strategische) advisering en doorontwikkeling met en door partners en gemeenschap een belangrijke randvoorwaarde en succesfactor is

In gesprek met...

Gebruikers: organisatoren, docenten & deelnemers

Gebruikers: organisatoren, docenten & deelnemers zeggen dat:

- de plek geweldig en uniek is en enorme potentie heeft
- deze plek een behoefte vervult, zij is toegankelijk en goed bereikbaar, met auto en OV, parkeerruimte volop aanwezig
- de plek heeft heel veel gebruiksmogelijkheden
- de zichtbaarheid van het KH en de activiteiten kan en moet beter
- het activeren en betrekken van lokale gemeenschap kan en moet beter
- het inzetten van lokale vrijwilligers een andere aanpak vraagt
- er veel verenigingen in WdH zijn. Het samenbrengen van verenigingen is een kans voor het KH
- iedereen pas net begonnen is en er veel meer mogelijk is
- gebruikers veel 'eigenaarschap' ervaren omdat er veel ruimte is voor eigen initiatief en regelruimte
- onderzoek een zakelijkere invulling voor het samen dragen van de kosten waaronder de huur, bijvoorbeeld door deel van het pand ook als flexibele kantoorruimte beschikbaar te stellen
- de individuele behoeftes heel divers zijn, wees flexibel en speel daarop in!

“

Koester de unieke vrijheid van samen verantwoordelijk zijn, dit past bij de lokale gemeenschap

Dit zegt ons dat:

- luisteren naar wat gebruikers echt nodig hebben het allerbelangrijkste is
- het eigenaarschap dat er nu al is echt uniek is en verder geïntensiveerd kan worden
- samenwerking tussen organisatoren van activiteiten bijzondere initiatieven oplevert
- de locatie potentie heeft om zich door te ontwikkelen tot een betekenisvolle plek in het dorp en verder

.....

In gesprek met...

Dorpsbelangen Wehe-den Hoorn

Dorpsbelangen Wehe-den Hoorn zegt dat:

- de pilot KH de pech had midden in de dorpspilot Omgevingsvisie van de gemeente 'terecht' te komen waardoor beide ontwikkelingen elkaar leken te verstoren. Het was voor het dorp en haar inwoners vaak niet duidelijk hoe de trajecten zich tot elkaar verhielden
- de behoefte aan woningen in het dorp groot is, dat maakt dat het dorp ook naar deze locatie kijkt. Het is daarom belangrijk dat daar duidelijkheid over komt
- zij zich als organisatie verantwoordelijk voelen voor de afstemming over en in beeld brengen van wat er waar speelt in het dorp en zo de verbinding te maken met het KH
- duidelijkheid over de financiering ook belangrijk is. Er is met een schuin oog gekeken naar de middelen die 'zomaar' beschikbaar leken te komen voor de pilot
- de pilot KH zicht geeft op de potentie van de locatie: het is de mooiste en meest centrale plek in dit deel van de gemeente Hogeland. Het is een fijn gebouw met grote, lichte ruimtes, een fijne plek om te zijn

- de zoektocht naar meer eigenaarschap en beheer niet de inzet is van dorpsbelangen
- het een kans is voor WdH en omliggende dorpen om een plek als deze samen door te ontwikkelen. De zoektocht naar wat kan en wat werkt is al jaren actueel
- het uitvoeren van de pilot en het door ontwikkelen van de plek voor iedereen belangrijk is. Het is van niemand zijn of haar 'werk' en daardoor blijft het initiatief voor een volgende stap vaak in het midden liggen. Dat moet doorbroken worden
- dat dit ook geldt voor de contacten met CCH en het vertrouwen in beheer en coördinatie
- er nog onvoldoende mensen worden bereikt. Er is potentie, maar bekendheid vraagt meer aandacht
- de druk op vrijwilligers en verenigingen groot is, door vergrijzing, door de tijdsgeest. Daar is na Covid echt verandering in gekomen. Een verbindend initiatief als een gebouw en een pilot KH kunnen hierin een positief effect hebben. De termijn was nu te kort om dat effect ten volle te benutten
- aansluiting bij behoeftes van de lokale gemeenschap en gemeentelijke beleidsopgaves een kans is voor het KH. Bredere programmering is dan noodzakelijk. Denk ook aan samen eten, ontmoeten, verbinding tussen binnen en buiten en een laagdrempelige sfeer

Dit zegt ons dat:

- dorpsbelangen een waardevolle en constructieve partner is van het KH
- de aandacht voor timing, regie en afstemming van verschillende ontwikkelingen in het dorp beter had gekund
- de pilot traag op gang is gekomen en er nog veel meer mogelijk is
- het tijdelijke karakter een aantal initiatieven heeft afgestoten. Potentie ja maar zicht op een meerjarige aanpak maakt meer mogelijk. Het gebouw kan dan ook beter geëxploiteerd worden
- voor een bredere programmering contact met de lokale gemeenschappen cruciaal is
- Meer ruimte voor woningen een wens is van de lokale gemeenschap. Negeer die wens niet en breng in kaart wat de echte woonwensen zijn. Er lijkt vooral behoefte te zijn bij de jeugd en starters
- vrijwilligers en verenigingen maken de gemeenschap. Zoek nieuwe manieren om meer mensen daarvoor te enthousiasmeren

Waarom is daar nu opeens zoveel geld beschikbaar?

Beheer en coördinatie

“

Het gebouw heeft nog veel mogelijkheden dan we nu benutten!

Beheer en coördinatie zeggen dat:

- de plaats en de ruimte van het gebouw geweldig is en veel potentie heeft
- het KH tijd nodig heeft om naast het huidige programma verder door te ontwikkelen
- er genoeg ideeën zijn: van muziekfestival, toneelvoorstellingen, lezingen, cursus dorpsgeschiedenis, samen knutselen of handwerken, vergaderingen van de verenigingen, nieuwe en 'oudere' inwoners met elkaar verbinden, buiten en binnen bij elkaar brengen tot samen voor elkaar zorgdragen
- inzet op communicatie, informatievoorziening, zakelijke doorontwikkeling van de exploitatie vraagt om goede afspraken over wie doet wat en waarover besluiten kan nemen. Dit is al veel verbeterd het afgelopen jaar maar kan nog beter
- de missie van het CCH, de doelstellingen van de pilot en de lokale behoeftes bewegen nu pas naar elkaar toe. Dit kost tijd
- als het KH nu zou stoppen voor iedereen als verspilde moeite voelt, doe dat dus niet!

Dit zegt ons dat:

- de wens en de energie om lokaal in WdH een vervolg te geven aan de pilot volop aanwezig is
- het de moeite waard is om te onderzoeken in welke vorm, onder welke voorwaarden en met welke doelstellingen dat het beste kan gebeuren

Wethouder en ambtenaren gemeente Het Hogeland

Wethouder en ambtenaren gemeente Het Hogeland zeggen dat:

- de samenwerking tussen de gemeente en CCH rond de pilot KH een mooie inkijk geeft naar wat de potentie, de kansen maar ook de fricties zijn
- het eigenaarschap en het inhoudelijke concept beter uitgewerkt kunnen worden
- er ruimte is voor meer ambitie en een inhoudelijke visie
- Wehe-den Hoorn dé plek is om dit ook te doen!
- er veel dingen gebeurd zijn de afgelopen jaren die impact op elkaar hadden een herindeling, Corona, fusie van cultuurorganisaties, NPG en Toukomst, Nij Begun en veel personele wisselingen bij diverse organisaties. De gelijktijdige opstart KH en de dorpspilot hielpen ook niet. Laten partijen daar vooral van leren
- de vastgoedvisie van de gemeente richting geeft aan mogelijke oplossingsrichtingen voor het pand in WdH. De gemeente zal binnen de huidige kaders zoeken naar mogelijkheden om partnerschap te tonen
- er veel kansen zijn voor meer verbindingen tussen Kunst en Cultuur en maatschappelijke opgaves. Vragen als: welke rol kan Kunst en Cultuur in het voorliggende veld spelen, welke structurele verbindingen met het sociale domein zijn kansrijk, welke andere samenwerkingen zijn nog meer mogelijk, vragen om antwoorden!
- er regionaal en landelijk mooie voorbeelden zijn van goed werkende samenwerkingen tussen meerdere domeinen. Verken die!
- het supermooi zou zijn als in WdH echt met ambitie, visie en lef een vervolg gegeven kan worden aan de pilot
- het heel goed is dat men de pilot gewoon gestart heeft. Dit heeft veel inzichten opgeleverd, maar nu is het momentum om samen de sprong te maken naar een vervolg
- dit het moment is om als samenwerkende organisaties voorbij de eigen belangen te kijken. Wellicht is dat ook de meest waardevolle opbrengst van de pilot. Dat het zichtbaar is geworden dat partijen met elkaar gevangen zitten in de eigen beperkingen. En als dat zo is, dan kunnen partijen er ook samen voor kiezen om er vanaf nu anders mee om te gaan

Dit zegt ons dat:

- er ruimte is voor een 'doorstart'
- CCH die kans nu moet grijpen. Dit is het momentum
- het CCH lef en ambitie en lef moet tonen. Pak de regie en regel zaken gezond zakelijk met een open houding
- er scherpste moet komen in de rolverdeling, wie gaat over wat!
- inhoudelijke verdieping op concept en programma nodig is. Werk daar samen aan.
- CCH duidelijkheid nodig heeft over het vastgoedbeleid van de gemeente
- eenduidige afspraken met partijen over de financiering van het vervolg een wezenlijk randvoorwaarde is

“

Als we samen iets moois, groots en voor langere tijd willen neerzetten als gemeente en samenwerkende organisaties dan kan dat nu in Wehe-den Hoorn

Adviezen en aanbevelingen Up to Us

De adviezen en aanbevelingen van Up to Us worden opgedeeld in drie onderdelen:

Het Kultuurhoes in de
praktijk van Wehe-den
Hoorn

Het Kultuurhoes We-
he-den Hoorn in de
nabije toekomst

De kansen voor een
provinciaal netwerk na
afloop van de pilot

Kultuurhoes in de praktijk

- De pilot is succesvol gebleken. In de periode waarin het KH effectief heeft gefunctioneerd, zijn veel lessen geleerd en nieuwe inzichten opgedaan die bij kunnen dragen bij een 'doorstart'
- Een jaar is te kort om de volle potentie te laten zien!
- Programmering kan breder en meer in verbinding met de omgeving en andere domeinen
- Wees ook niet bang om het aanbod te verbreden
- Behoud de unieke basis van gelijkwaardigheid en vertrouwen: samen zorgdragen voor de locatie zonder te veel formele structuren, etc. Waardeer het sleutelkastje!
- Vergroot de zichtbaarheid op een manier die past bij de mensen en de plek
- Betrek je ambassadeurs daarbij. Zoek er daar meer van. Laat hen het verhaal van het KH vertellen.
- Werk aan heldere lijnen: wie gaat waarover en heeft waar invloed op! Denk daarbij aan:
 - de aansturing op locatie
 - het verbeteren en borgen van de exploitatie
 - de inhoudelijke programmering van het KH samen met partners en de omgeving
 - de doorontwikkeling van het concept Kultuurhoes en zoek daarin de verbinding met de missie en visie van CCH
 - de samenwerking met meer en andere partners, ook partners die niet voor de hand liggen

Kultuurhoes in de toekomst

- De pilot laat zien dat er wel degelijk mooie kansen zijn voor een vervolg, ook in WdH op de huidige locatie van de pilot.
- Het CCH wordt uitgenodigd om op basis van deze pilot in de komende periode ambitie, initiatief en ondernemend gedrag te tonen.
- Om daarmee ook helderheid bij alle betrokkenen te creëren over de rol die zij wil pakken met betrekking tot het KH in Wehe-den Hoorn.
- Zorg voor een hoofdhuurder van de locatie met goede afspraken en juiste voorwaarden in overleg met de betreffende gemeentelijke afdelingen. Het CCH zou die rol moeten pakken.
- Ontwikkel als CCH een nieuwe visie met een brede blik op kunst en cultuur.
- Inclusief een visie op wat de waarde van het brede begrip cultuur vermag in de lokale samenleving als het gaat om ontmoeting en maatschappelijke cohesie.
- Deze aanbevelingen sluiten aan bij de hartenkreet van de wethouder!
- Kijk breed in de lokale context welke maatschappelijke doelen en diensten partijen samen willen bewerkstelligen, maak dit concreet in de programmering in WdH en maak er samen een succes van.
- Profileer het KH breder in de lokale gemeenschap op een manier die aansluit bij de behoeften van de gemeenschap.
- Neem WdH als voorbeeld richting de toekomst
- Laat je inspireren door voorbeelden van domeinoverstijgende samenwerkingen uit het land of de regio.

Kansen voor een provinciaal netwerk Kultuurhoezen

Bij het afronden van de pilot in 2024 is helder geworden dat naast alle bestaande structuren en samenwerkingen in de lokale context (gemeentes, bibliotheken, welzijns- en zorgorganisaties, (sport) verenigingen, kunst en cultuurorganisaties) er een noodzaak is tot een vorm van samenwerking die zich richt op het verbeteren van de leefbaarheid op (middel)lange termijn. Vragen als ‘hoe houden we ook in de toekomst de voorzieningen op peil en ‘volhoudbaar’ georganiseerd.

- Gebruik dat beeld om verder te werken aan een netwerk KH, neem daar de tijd voor.
- Zoek daarbij (lokale, regionale maar waar mogelijk ook landelijke) partners in crime, formele en informele, bij de verdere doorontwikkeling.
- Let erop dat de gebruikers ook bij nieuwe initiatieven betrokken worden. Niet over hen maar met hen. Breng samen de (latente) behoefte in beeld. Houd er rekening mee dat die behoeften in elk dorp anders kunnen zijn waardoor andere partners nodig zijn om succesvol te kunnen zijn.
- Maak vooraf heldere afspraken over financiering en dekking van nieuwe initiatieven. Neem de tijd. Een of twee jaar is veelal te kort om daadwerkelijk impact te hebben en daarmee zijn nieuwe teleurstellingen onontkoombaar.
- De evaluatie van de opstartfase en deze evaluatie van de uitvoeringsfase geven in samenhang gerichte input de opzet van een doordachte aanpak van een netwerk.
- In de provincie Groningen ligt er, terugkijkend op de pilot, een unieke kans en een momentum. Ontwikkelingen als het Nationaal Programma Groningen, Nij Begun maar met name ook de inspirerende ambities van de diverse gemeenten kunnen een positieve en constructieve doorontwikkeling mogelijk maken. Dat is altijd maatwerk en vraagt om mensen die tegen de stroom in hun ideeën en visie willen realiseren.

Financiële aspecten

- Een belangrijke randvoorwaarde is dat er eenduidige afspraken worden gemaakt over wie wat bepaalt en betaalt in elke fase van de ontwikkeling: de opstart, uitvoering en de doorontwikkeling.
- In elke fase van het KH zullen de beschikbare (financiële) middelen anders gericht moeten zijn.
- Houd ook rekening met voldoende budget voor programmering.
- Dit vraagt ook andere profielen en competenties van betrokkenen.
- Het faciliteren van de lokale inbedding van een KH is ‘echt werk’ en vraagt passende personele inzet zowel in kwaliteit (kennis) en kwantiteit (uren).
- Het creëren van verbinding met lokale gemeenschappen en het uitdragen van de lokale boodschap vraagt eveneens personele inzet en financiële middelen.

- Het primaire doel van het KH is het ontsluiten van kunst en cultuur in de nabijheid van de Groningers. De complexiteit van het maatschappelijk vastgoed kan te veel aandacht vragen zowel financieel als inhoudelijk. Maar een erfgoedgebouw kan zeker extra stimulerend werken, zoals de oorspronkelijke aanvraag bij het Nationaal Programma Groningen dat formuleerde
- Denk bij het ontwikkelen van aanbod kunst en cultuur ook na over betaalbaarheid en toegankelijkheid voor alle inwoners van een lokale gemeenschap.
- Ontmoeting en verbinding kost soms alleen maar een kop koffie en is wel onontbeerlijk voor de toekomstige ontwikkeling.

Technische en ruimtelijke aspecten

- In het Noordwesten van Groningen is geen andere plek zoals die in Wehe-den Hoorn die geschikt is voor een breed aanbod en dito publiek. Genoeg ruimte, licht, en (technische) mogelijkheden.
- Alle gebruikers geven aan de plek te waarderen om haar mogelijkheden.
- De locatie in WdH onderscheidt zich in de directe omgeving van het dorp en binnen gemeente Het Hogeland. Kijkend vanuit de schaal van de provincie Groningen kan een netwerk van Kultuurhoezen het verschil maken door lokaal maatwerk en onderscheidend, waarde vermeerderend vermogen te tonen.
- Ga dus voor de lokale plus en ga als geheel voor het verschil. Kies voor gelijkheid door ongelijk te zijn.
- Lokale financiering en exploitatie kunnen aangevuld worden door lokale waarde te creëren en te verwerken in de exploitatie. In het ene dorp kan dat een dorpsrestaurant zijn, in het andere dorp een locatie voor spreekuren voor de lokale welzijnsorganisatie .
- Het netwerk van Kultuurhoezen heeft zelf niet veel geld nodig en moet zich vooral focussen op hoogwaardige expertise rond het aanbieden van kunst en cultuur.
- Voor wat betreft het maatschappelijk vastgoed, maak dan gebruik van de expertise van organisaties als Roemte. Het netwerk kan met deze organisaties vervolgens een samenwerking aangaan.

Samenvattend advies

Alles is aanwezig om samen van het Kultuurhoes het bruisend middelpunt van Wehe-den Hoorn te maken. En daarmee een voorbeeld dat doet volgen elders in de regio.

De pilot laat zien dat de locatie in Wehe-den Hoorn veel potentie heeft. Zet in op de doorontwikkeling daarvan.

Lokale samenwerking in Wehe-den Hoorn is kansrijk. Op de schaal van de gemeente Het Hogeland geldt dat voor samenwerking met Cultuurcentrum Het Hogeland.

Op de schaal van de provincie voegt een netwerk alleen iets toe als je onderscheidende expertise kunt ontwikkelen en aanbieden. Zoek daarbij aansluiting met bestaande initiatieven als die van de steuninstellingen en de cultuurcoaches.

Gemeente: stimuleer de organisaties in het werkgebied om hun nek uit te steken. Maak eenduidige en heldere afspraken met de diverse partners die gericht zijn op continuïteit, samen leren en ontwikkeling.

Cultuurcentrum Het Hogeland: toon visie, ambitie, lef en ondernemerschap en begin vandaag!

Aanmoediging en Call for Action

- Cultuurcentrum het Hogeland: neem de lead op de doorontwikkeling van Kultuurhoes in Wehe-den Hoorn en meer.
- Het Kultuurhoes heeft zeker kans op succes! Investeer daarin met de inwoners en zoveel mogelijk partners. Pak het momentum.
- Ga met elkaar werken aan een gezamenlijk beeld van het KH WdH en bouw dan pas verder aan een netwerk.
- Het netwerk? Kies! Voor de functie of de ontwikkeling van maatschappelijk vastgoed.
- Met wie? Het voorstel van Up to Us:
 - Partijen als CCH voor de inhoudelijke ontwikkeling.
 - Roemte voor de ontwikkeling van het maatschappelijk vastgoed.
 - Zoek elkaar op en doe het samen, ieder vanuit zijn of haar expertise.

Lijst met bijlagen

Bijlage 1
Bijlage 2.
Bijlage 3.

Samenvatting Rapport RUG – evaluatie eerste fase
Vragenlijst/ gesprekskader
Lijst begrippen en afkortingen

Rapport RUG opstartfase KH in het HHC gebouw - februari – juni 2022

Samenvatting t.b.v. evaluatie UptoUs

Belangrijke algemene spanningspunten die ten aanzien van het Kultuurhoes-concept naar voren kwamen in het onderzoek zijn:

- Vrees dat een KH concurrerend is voor bestaande plekken of locaties
- Zorgen rondom de continuïteit van de KH-pilot
- Betaalbaarheid en daarmee toegankelijkheid KH
- Vraagtekens bij de fysieke vorm/ uitwerking van een KH

En aantal specifieke spanningspunten ten aanzien van het Kultuurhoes-concept als deze gevestigd wordt (in het HHC-gebouw) in Wehe-den Hoorn:

- Meerwaarde van een KH in Wehe-den Hoorn als het gaat om het culturele aanbod
- Het HHC-pand werd antikraak bewoond en was dus geen leegstaand pand.

Uitwerkingsopgaven

- Misvatting over de beschikkingstelling van gebouwen door gemeenten
- Financiële rentabiliteit
- Beperkte tijd van de KH-coördinator voor de inhoudelijke uitwerking
- Vormgeven van traject na pilot richting provinciale opschaling

KH Pilot versus dorpspilot

A. Belemmeringen

- KH-pilot werd meegezogen in de dorpspilot die een bredere insteek kende. Pilots hadden verschillende snelheden.
- Het Kultuurhoes-concept bleek lastig uit te leggen waardoor er bij sommigen een onjuist beeld ontstond.
- Voor sommigen schuurde het lokale karakter van de dorpspilot met de regionale functie van de KH-pilot.
- Gevoel dat het Kultuurhoes opgedrongen werd
- Er werden vraagtekens geplaatst bij de rol en positie van de gemeente in de dorpspilot, waarbij het gevoel ontstond dat de gemeente zelf een voorkeur had voor de KH-pilot.
- Tijdens de dorpspilot bestond er onduidelijkheid over hoe de besluitvorming gedaan zou worden en voelden sommige mensen zich gepasseerd, dit hielp niet mee ten aanzien van de KH-pilot.
- De dorpspilot kostte veel tijd en creëerde voor de KH-pilot langere tijd onduidelijkheid over de haalbaarheid van het HHC-gebouw.

Rapport RUG opstartfase KH in het HHC gebouw - februari – juni 2022

Samenvatting t.b.v. evaluatie UptoUs

B. Stimulansen

- Bilateraal overleg hielp om nader tot elkaar te komen.
- De organisatie van een proefmiddag om interesse te peilen en ideeën op te halen.

Aanbevelingen

- Onderzoek de behoefte & zorg voor lokale inbedding
- Overweeg flexibiliteit in de uitwerking van een Kultuurhoes: functie boven erfgoedbehoud

Vragenlijst/ gesprekskader

A. Introductie

1. Wie zijn wij?
2. Wat is het doel van dit gesprek?
 - A. Evaluatie praktijk werkend KH in het Hogeland
 - B. Evaluatie concept met aanbevelingen voor het gedroomde provinciale netwerk
3. Vertel kort wat over jezelf
4. Hoe ben je betrokken bij het KH in WdH?

B. Het Kultuurhoes nu

5. Je ervaringen tot nu toe met het gebruik van het Kultuurhoes als plek?
 - A. Voldoet het Kultuurhoes aan jouw verwachtingen, zo ja waarom, zo nee waarom niet?
 - B. Hoe ervaar je het gebouw als plek, de faciliteiten, het beheer, etc.
 - C. Wat vind je van het aanbod in het Kultuurhoes
 - D. Ervaar je het Kultuurhoes als een concurrent van andere voorzieningen in het dorp
6. Potentie voor doorontwikkeling van dit Kultuurhoes
 - A. Wat is er nog meer mogelijk in dit Kultuurhoes?
7. Communicatie en samenwerking
 - A. Hoe ervaar je de samenwerking met het Kultuurhoes
 - B. Wat vind je van de samenwerking met Cultuurcentrum Hogeland als beheerder
 - C. Zijn er heldere afspraken gemaakt over het gebruik, faciliteiten, beheer, etc. En liggen die vast? Liggen die vast?
 - D. Hoe ervaren jullie de communicatie vanuit het KH naar buiten?

- E. Hoe ervaren jullie de interne communicatie vanuit het Kultuurhoes naar initiatiefnemers, docenten, etc.

5. Financiering en subsidies

- A. Wat zijn jullie ideeën over de financiering van het Kultuurhoes
- B. Wat vinden jullie van de tarieven die het Kultuurhoes hanteert? Voor deelnemers en initiatiefnemers?
- C. Het gaat nu nog om een pilot. De vervolgfianciering is ongewist. Zou je meer kunnen betalen als dat nodig is?

C. Potentie netwerk van Kultuurhoezen – het concept

9. Je ervaringen tot nu toe met het gebruik van het Kultuurhoes als plek?
 - A. Je hebt ervaringen met het Kultuurhoes in Wehe. Moeten er ook in andere dorpen Kultuurhoezen komen?
 - B. Wat verwacht je daarbij van de locatie, het gebouw als plek, de faciliteiten, het beheer, etc.
 - C. Wat moet het aanbod zijn in een Kultuurhoes
 - D. Is zo'n Kultuurhoes ook een concurrent van andere voorzieningen in het dorp
10. Communicatie en samenwerking
 - A. Hoe ziet jouw ideale samenwerking met Kultuurhoezen eruit?
 - B. Wat wil je daarover vastleggen en afspreken? Kosten? Faciliteiten?
 - C. Hoe vind je dat Kultuurhoezen naar buiten moeten communiceren?

Vragenlijst/ gesprekskader

- D. Hoe vind je dat de interne communicatie vanuit het Kultuurhoes naar initiatiefnemers, docenten, vrijwilligers, etc. moet zijn?

E. Afronding

Dank en toelichting op vervolg: terugkoppeling op hoofdlijnen in de vorm van bullets. Geen uitgebreid gespreksverslag.

11. Financiering en subsidies

- A. Het gaat nu nog om een pilot. De vervolffinanciering is ongewis.
- B. Wat zijn jullie ideeën over de financiering van Kultuurhoezen, wie moet wat betalen? Overheden, deelnemers, initiatiefnemers, de verantwoordelijke organisatie?
- C. Wat zijn acceptabele tarieven voor Kultuurhoezen?

12. Zie je Potentie voor doorontwikkeling van dit Kultuurhoes?

D. Netwerk Kultuurhoezen, een droom, een goed verhaal?

13. Als ik de baas zou zijn...

- A. Wat zou je wensen voor het Kultuurhoes Wehe-den Hoorn?
- B. Wat zou je wensen voor een netwerk van Kultuurhoezen?

14. Het lijkt me ontzettend mooi als het lukt om...

- A. Wat zou je wensen voor het Kultuurhoes Wehe-den Hoorn?
- B. Wat zou je wensen voor een netwerk van Kultuurhoezen?

15. Heb je adviezen voor de organisatie CCH?

16. Voor Roemte/ Voor Nationaal programma Groningen/ Voor gemeente

Begrippen en afkorting

Wehe-den Hoorn:	WdH
Kultuurhoes:	KH
Pilot:	De pilot Kultuurhoes in WdH
CCH:	Cultuurcentrum Hogeland
Roemte:	Stichting Roemte
Netwerk:	Netwerk Kultuurhoezen in de provincie Groningen

Kultuurhoes Wehe-den Hoorn

Wenkend
perspectief voor
dorp, regio en
provincie

Augustus 2024

